

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3106/2023
18.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 583/2023 од 23.05.2023. године, у седници одржаној 18.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 583/2023 од 23.05.2023. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Врању П1 211/22 од 02.12.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 24.404,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 211/22 од 02.12.2022. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да на име потраживања које тужилац има према Здравственом центру Врање по решењу Основног суда у Врању ИИ 3771/17 од 28.06.2017. године, тужиоцу плати: на име дуга због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од марта 2013. године до краја новембра 2014. године, појединачне месечне износе са законском затезном каматом, од доспећа до исплате, како је наведено у овом ставу. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати на име трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 572/16 износ од 33.039,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 28.500,00 динара почев од 16.04.2017. године до коначне исплате и трошкове извршног поступка у предмету Основним судом у Врању ИИ 3771/17 износ од 7.088,00 динара. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу исплати на име трошкова парничног поступка укупан износ од 68.255,76 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 583/2023 од 23.05.2023. године ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име потраживања која има према Здравственом центру Врање по решењу Основног суда у Врању ИИ 3771/17 од 28.06.2017. године и то: на име дуга због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од марта 2013. године до новембра 2014. године исплати појединачне месечне износе, са законском затезном каматом, од доспећа до исплате, на име трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 572/16 износ од 33.039,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 28.500,00 динара почев од 16.04.2017. године до коначне исплате, на име трошкова извршног поступка у предмету Основним судом у Врању ИИ 3771/17 износ од 7.088,00 динара, као и захтев да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 68.255,76 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове првостепеног и другостепеног парничног поступка у износу од 66.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу у Здравственом центру Врање, који му није исплатио трошкове превоза за долазак и одлазак са рада, за период од марта 2013. године до новембра 2014. године. Правноснажним и извршним поравнањем закљученим пред Основним судом у Врању 15.03.2017. године у предмету тог суда П1 572/16, послодавац је обавезан на исплату ове накнаде. Тужилац је 23.06.2017. године поднео предлог за извршење на основу поравнања ради наплате неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада у износима ближе наведеним у поравнању, као и трошкове парничног поступка у износу од 33.039,00 динара са каматом. Решењем основног суда у Врању ИИ 3771/17 од 28.06.2017. године, усвојен је предлог за извршење и одређени су трошкови извршења у износу од 7.008,00 динара, предмет је достављен Јавном извршитељу Станку Филиповићу који у предмету ИИ 1400/17 донео закључак о предујму, закључак о спровођењу извршења преносом средстава са рачуна извршног дужника на наменски рачун Јавног извршитеља. Народна банка Србије је обавештењем од 11.08.2017. године обавестила Јавног извршитеља да извршење није спроведено. Извршни дужник, Здравствени центар Врање је у принудној блокади од 13.04.2021. године, укупно 1809 дана. Тужилац је предложио промену средстава и предмета извршења, али након тога није предузета било која радња од стране Јавног извршитеља. Оснивач здравственог центра Врање је Република Србија Министарство здравља и Здравствени центар се финансира претежно из буџета РС, док су покретне и непокретне ствари које користи у раду у јавној својини.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужену обавезао да тужиоцу исплати предметно потраживање, применом одредбе члана 28. Закона о здравственој заштити, члана 54. Закона о извршењу и обезбеђењу, члана 11. и члана 14. став 1. Закона о стечају и члана 16. став 3. Закона о јавној својини налазећи да у конкретном случају постоји солидарна одговорност Републике Србије за обавезе Здравственог центра у Врању, чији је она оснивач, пошто постоје материјалноправни услови за отварање стечајног поступка због трајне неспособности дужника за плаћање па тужила своје потраживање може да наплати једино од тужене Републике Србије.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев одбио налазећи да је извршни поступак, који тужилац води против свог послодавца чији је оснивач тужена, још увек у току и да тужилац није доказао да су исцрпљена сва расположива средства извршења прописана Законом о извршењу и обезбеђењу, нити је доказала да су испуњени услови за отварање стечајног поступка над извршним дужником, па, по оцени другостепеног суда, нису испуњени материјални услови за примену одредбе члана 14. Закона о стечају односно за активирање правила о солидарној одговорности Републике Србије, као оснивача Здравственог центра Врање.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право а тужилац основано на то у ревизији указује.

Одредбом члана 28. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 25/2019) прописано је да здравствену установу у јавној својини оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а здравствену установу у приватној својини оснива правно или физичко лице, под условима прописаним овим законом (став 2). Здравствена установа може се основати као: 1) дом здравља; 2) здравствена установа поликлиника; 3) апотекарска установа; 4) болница (општа и специјална); 5) здравствени центар; 6) завод; 7) завод за јавно здравље; 8) клиника; 9) институт; 10) клиничко-болнички центар; 11) универзитетски клинички центар; 12) војна здравствена установа или санитетска јединица и установа у Војсци Србије, у складу са посебним законом.

Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/2015... 9/2020), средства и предмет извршења прописије у одредби члана 54. тако што средства извршења ради намирена новчаног потраживања јесу: продаја непокретности извршног дужника, продаја покретних ствари извршног дужника, заједничка продаја непокретности и покретних ствари, пренос новчаног потраживања извршног дужника, пренос зараде извршног дужника, пренос новчаних средстава с рачуна извршног дужника код банке, пренос средстава са штедног улога или текућег рачуна извршног дужника, продаја финансијских инструмената извршног дужника, продаја удела извршног дужника у привредним субјектима и пренос потраживања извршног дужника да му се преда или испоруче покретне ствари или преда непокретност и уновчење других имовинских права извршног дужника (став 2).

На основу одредбе члана 11. Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 104/09... 95/18), стечајни поступак отвара се кад се утврди постојање само једног стечајног разлога (став 1), док су ставом 2. истог члана закона побројани стечајни

разлози и то између осталог трајна неспособност плаћања, која постоји ако стечајни дужник не може да одговори својим новчаним обавезама у року од 45 дана од дана доспелости обавезе и потпуно обустави сва плаћања у непрекидном трајању од 30 дана. Према члану 14. став 1. истог закона, стечајни поступак не спроводи се према Републици Србији, аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања, правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе из републичког буџета односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. За обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници као и чланови и акционари (став 3).

На основу одредбе члана 16. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 153/2020) на непокретностима у јавној својини које, у целини или делимично користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе за остваривање њихових права и дужности не може се спровести принудно извршење. Предмет принудног извршења не могу бити ни покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе из Плана мреже здравствених установа, осим у случајевима из члана 17. став 2. овог закона на основу Одлуке Владе (став 5).

У конкретном случају, тужилац има ненаплаћено новчано потраживање према Здравственом центру Врање чији је оснивач Република Србија, а које није наплаћено у извршном поступку имајући у виду да је извршни дужник у непрекидној блокади пет година. Пошто су све покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе, па и Здравствени центар у Врању, у јавној својини Републике Србије, а Здравствени центар нема удела у имовини других друштава, при чему се поклони и донације уплаћују само на рачуне који су заштићени и не могу бити предмет извршења, следи да тужилац није у могућности да своје потраживање наплати у извршном поступку против Здравственог центра у Врању због његове трајне неспособности за плаћање, што значи да постоје материјално-правни услови за отварање стечајног поступка. Међутим, пошто се на основу одредбе члана 14. став 1. Закона о стечају, стечајни поступак не спроводи против здравствене установе која се претежно финансира кроз уступљене јавне приходе из републичког буџета, што је овде случај, следи да је тужена солидарно одговорна за дугове Здравственог центра у Врању, као његов оснивач, у смислу одредбе члана 14. став 3. Закона о стечају.

На основу одредбе члана 14. став 1. Закона о облигационим односима, сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви дужници се ослобађају. Пошто је тужена солидарни дужник, следи да је другостепени суд, преиначењем првостепене пресуде погрешно применио материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка коју је првостепени суд донео правилном применом одредбе члана 153. став 1. и члана 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужилац је успео у ревизијском поступку и има право на накнаду трошкова поступка на основу одредбе члана 165. у вези члана 153. и 154. Закона о парничном поступку. Трошкови признати тужиоцу обухватају његове издатке на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, применом важеће Адвокатске тарифе и за судске таксе на ревизију и одлуку по ревизији од по 3.202,00 динара, у границама њеног опредељеног захтева, а на основу важеће Таксене тарифе.

Из тих разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 165. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**